

ОБРАЌАЊЕ НА ГЕНЕРАЛНИОТ СЕКРЕТАР НА СВЕТСКАТА ЦАРИНСКА ОРГАНИЗАЦИЈА ПО ПОВОД 26 ЈАНУАРИ – СВЕТСКИ ДЕН НА ЦАРИНАТА

Задоволство ми е да Ве информирам дека меѓународниот ден на царината на 26 јануари 2022 година ќе биде посветен на напорите на царинските администрации да ја забрзаат нивната дигитална трансформација преку прифаќање на податочна култура заснована на вистински екосистем на податоци управуван од знаење, кој користи наука и технологија, под слоганот: **„Зголемување на царинската дигитална трансформација преку прифаќање на култура на податоци и градење на екосистем на податоци“**. Пандемијата предизвикана од КОВИД-19 сè уште не е завршена, гледајќи кон иднината, Царината треба да се справи со предизвиците со човечките ресурси и да ги искористи изобилството на достапни, а честопати недоволно искористени податоци. И покрај глобалниот тренд во однос на управувањето со податоците, Царината се соочува со различни пречки, вклучувајќи технички, етички и правни прашања при примената на политиките за поотворена употреба на своите податоци. Царината може да даде нов поттик на нејзината дигитална трансформација на следниве начини:

- **Градење екосистем за царински податоци заснован на доверба**

Царината е дел од постоечкиот екосистем на податоци (дефиниран како збир на инфраструктура, аналитика и апликации што се користат за снимање и анализа на податоци) чии актери се граѓани, владини служби и локални и транснационални компании, меѓу другите, и сите овие субјекти произведуваат или собираат огромен број податоци. Благодарение на развојот на дигиталната технологија, Царината може да користи податоци од други владини служби, комерцијално достапни бази на податоци и open-source платформи за информации, како што се дигитализирани глобални јавни податоци и повеќејазични извори на вести. Царинските податоци се суштински поврзани со тоа како функционира Царината; Податоците се користат за градење стратегии, подобрување на квалитетот на борбата против измами и наплата на приходи, оптимизирање на распределбата на ресурсите на терен и мерење на изведбата на царинските организациони единици. Степенот до кој податоците може ефективно да се користат зависи од различни фактори поврзани со етиката на податоците, вклучувајќи приватност, деловна тајна или правни прашања поврзани со употребата на податоците од царинските и даночните администрации, како и важноста што им се препишува на иновациите во јавната администрација. За да се изградат или консолидираат постоечките екосистеми на податоци, може да се земат предвид следните активности:

- воспоставување формално управување со податоците со цел обезбедување на релевантност, точност и навременост на податоците;
- користење на стандардите на СЦО и други институции во однос на форматот на податоците и размената на податоци;
- обезбедување соодветно управување со податоците за да се осигура дека вистински луѓе имаат пристап до вистински податоци и дека се почитуваат прописите за заштита на податоците; и
- усвојување прогресивни пристапи, како што е анализа на податоци, за собирање и успешно искористување на податоците при носењето одлуки.

- **Прифаќање на податочна култура преку премостување на јазот во човечките ресурси**

Најголемите пречки за создавање организација што дава приоритет на донесувањето одлуки базирани на податоци не се технички, туку културни. Култура управувана од податоци е онаа каде што секој член на организацијата, покрај знаењето потребно за користење на податоците за управување со деловните активности има пристап до аналитика на податоци. Како помош при создавањето и одржувањето на култура во чие јадро се наоѓаат податоци, експертите ја нагласуваат потребата раководството да постави очекување дека одлуките мора да се базираат на податоци. Културата на податоци им дава право на луѓето при носењето одлуки, да поставуваат прашања, да даваат идеи и да се потпираат на конкретни сознанија, а не само на интуиција или инстинкт. За да се негува културата на податоци, администрациите треба да ја подобрат писменоста на нивниот персонал за податоци - со други зборови, нивната способност прецизно да ги толкуваат и анализираат податоците. Пред една деценија, Harvard Business Review предвиде дека на организациите ќе им бидат потребни луѓе со соодветни вештини за разбирање на податоци и користење на релевантни технологии.

Во 2022 година, со зголемената употреба на алгоритми и алатки за наука за податоци ова предвидување се оствари, што доведе до очајна потреба од државни службеници кои имаат емпириско и интуитивно познавање на податоци. Царинските администрации треба да ја интегрираат науката за податоци во нивните обуки/наставни програми за ново-вработени и да учествуваат во развојот на курсеви за учење на далечина за да ги запознаат царинските службеници со прибирање и анализа на податоци со цел да се создаде култура на податоци. Покрај обуката, администрациите мора да развијат ефективни стратегии за да го задржат талентираниот кадар со обезбедување подобра инфраструктура и сложени технички предизвици. Вработените исто така, треба да ја разберат пошироката слика, односно влијанието на Царината во ефективна заштита на општеството, олеснување на трговијата и правична наплата на приходи.

- **Поттикнување на култура на соработка меѓу царинските управи**

Се повикуваат Царинските управи да размислат за искористување на податоците во нивните односи со другите учесници во синџирот на снабдување, како и правење на податоците достапни за јавноста и академската заедница како средство за подобрување на транспарентноста, стимулирање на производството на знаење и овозможување дијалог со граѓанското општество. Споделувањето на анализи на податоци со други државни органи ја зголемува улогата и видливоста на Царината во креирањето политики и при добивањето на потребните ресурси, вклучително и финансирање од донатори. Објавувањето на царински податоци и информации во општеството е дел од одговорот на владите на генералното барање за отворено владеење. Меѓународните организации како Светска банка (СБ), Меѓународниот монетарен фонд (ММФ), Организацијата за економска соработка и развој (OECD), агенциите на Обединетите нации како Канцеларијата на ОН за дрога и криминал (UNODC) или Центарот за меѓународна трговија (ITC) бараат царински податоци за да ја организираат распределбата на ресурсите и да им помогне при проценката на влијанието на проектите за модернизација. Друга стимулација доаѓа од

компаниите од приватниот сектор кои се специјализирани за апликации за податоци и се желни да ја промовираат употребата на податоци и нивните алатки во јавната администрација.

Како помош на царинските администрации, Секретаријатот на СЦО веќе постави теми поврзани со податоци на агендите на неколку комитети и работни групи, организираше семинари за подигање на свеста, разви модули за е-учење, изготви Рамка за градење капацитет за анализа на податоци која беше усвоена од Советот на СЦО во декември 2020 година, издаде практични публикации и објави написи во Вестите на СЦО. Дополнително, формирана е заедница на експерти, наречена VACUDA (група на царински аналитичари на податоци), која ги обединува царинските работници и научниците за податоци со цел да развијат методологии за анализа на податоци. Секретаријатот ќе продолжи да истражува начини за прибирање и споделување податоци за царински администрации со цел да го подобри градењето капацитети и ќе продолжи да прави проценки засновани на податоци и да работи со меѓународни експерти за да одговори на барањата за помош.

Би сакал однапред да ви се заблагодарам за поддршката и напорите да го направиме овој Меѓународен ден на царината успешен и да се осигураме дека темата за 2022 година ќе биде промовирана во текот на целата година.

Со почит,

Кунио Микурија, Генерален Секретар на СЦО